І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
New York's Telephone: BArclay 7-4125

РІК LXVIII. Ч. 25. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 8-го ЛЮТОГО 1961 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 8, 1961 No. 25. VOL. LXVIII.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОПОНУЄ КОНҐРЕСОВІ ПРОГРАМУ ДЛЯ ЗБАЛЯНСУВАННЯ ПЛАТНИЧОГО ДЕФІЦИТУ

Вашинґтон. — 6-го лютого президент Кеннеді вислав Конґресові окреме звернення, в якому пропонував довгу програму в цілі збалянсування платничого дефіциту з закордоном. Президент просив Конґрес у своєму зверненні, що має 4.500 слів, ухвалити такі законопроєкти, які зменшили б відплив золота за кордон із ЗДА. На думку Президента відплив золота є поважною справою для американської фіскальної політики, але „немає потреби попадати в паніку" з цього приводу. Конґрес мав би ухвалити закон, згідно з яким американські туристи могли б без мита привозити до ЗДА товарів вартости тільки $100 а не $500, як це є тепер. В економічних колах звертають увагу на те, що найбільше товарів привозять американські туристи з Канади, яка не купує золота в ЗДА. Другий засіб до припинення відпливу золота, — це дозвіл американським банкам платити більші відсотки від ощадностей, які вкладатимуть уряди чужих держав і центральні закордонні банки ніж дістають американці. Президент вірить, що це збільшить долярові вклади з-за кордону, який не матиме за що купувати золота в цій країні. Цей засіб на притягнення долярів із-за за кордону є дуже поважний, бо закордонних депозитів у ЗДА є коло $3-ох більйонів. Кеннеді заявив, що треба буде змінити і податковий закон, щоб відобрати охоту американцям інвестувати за кордоном свої капітали, щоб не платили високих податків у ЗДА. Президент сказав, що не думає обмежувати торгівлю з закордоном, ані не плянує зменшувати військову і економічну допомогу закордонним країнам. „Золота проблема" виникла внаслідок того, що закордон дістає від ЗДА більше долярів, ніж ця країна з-за кордону. За цю надвишку чужі країни купують золото в ЗДА. Цей платничий дефіцит в 1960-му році виносив $3.8 більйона. ЗДА мають ще золота на суму $17.44 більйона. — це є найменша скількість від 1939-го року. Ця справа золота є важлива не тільки для ЗДА, казав Кеннеді, але і для всього вільного світу, бо послаблення доляра спричинило б клопіт не тільки нам, але і нашим приятелям і союзникам, які ведуть закордонну торгівлю за допомогою долярів". Щоб збільшити приплив долярів до цієї країни, уряд приготовляє окрему програму, яка має заохочувати чужих туристів прибувати до ЗДА: мають бути зорганізовані туристичні бюра за кордоном; полегша при видаванні віз на в'їзд до ЗДА для тимчасових відвідувачів і збільшена реклама. Департамент торгівлі підготовляє заходи, щоб збільшити американський експорт. Сенат має ратифікувати членство ЗДА в Організації для Економічної Співпраці і Розвитку, і це дасть урядові ЗДА можливість на міжнародному форумі нараджуватися в справі фінансової і монетарної політики. Експортово-Імпортовий Банк, який помагає фінансувати закордонну торгівлю ЗДА має до 1-го квітня предложити департаментові скарбу нову програму поширення фінансування експорту. ЗДА користатимуть із свого права позичати від Міжнародного Монетарного Фонду чужі валюти, якщо цього буде потреба. Звернення Кеннеді кінчається висновком про те, що запропоновані Президентом заходи, якщо їх ухвалить Конґрес і якщо буде довір'я до доляра тут і за кордоном, і якщо буде здоровий ріст економіки у ЗДА, — створять довготермінову базу, на якій можна буде збалянсувати платничий бюджет ЗДА, що буде корисним не тільки для цієї країни, але і для всього вільного світу.

Мансфілд передбачає однобільйоновий дефіцит в бюджеті

Вашинґтон. — Провідник демократичної більшости в Сенаті сенатор Майк Мансфілд передбачає, що цьогорічний федеративний бюджет, який кінчається 30-го червня 1961 року, матиме однобільйоновий дефіцит, хоч президент Айзенгавер передбачав бюджетову надвишку. Щодо бюджету на фінансовий рік 1961 - 62, то Мансфілд предбачає двобільйоновий дефіцит, а про збаллнсований бюджет можна буде говорити аж при бюджеті на фінансовий рік 1962 - 63. Айзенгавер передбачав в цьогорічному бюджеті $100 мільйонову надвишку, а в бюджеті на 1962-ий рік надвишка мала б виносити $1.5 більйона, бо прибутки були передбачені на $82.03 більйона а видатки на $80.9 більйона. Айзенгавер передбачив, що економіка буде зростати і ростимуть із податків прибутки державної скарбниці.

Віце-президент Джансон за зменшення зброєнь на Середньому Сході

Ню Йорк. — Віце-президент Линдон Б. Джансон, промовляючи на прийнятті американської сіоністичної організації Б'ней Сіон в готелі Валдорф-Асторія, заявився за те, щоб ЗДА причинилися до зменшення зброєнь в країнах на Середньому Сході, і щоб цим способом ця країна допомогла до мирних відносин в тому районі. Джансон заявив, що уряд президента Кеннеді змагає „до миру, соціяльної справедливости, волі і взаємного довір'я" між всіми державами. І тому уряд ЗДА змагатиме до замирення і на Середньому Сході, подібно як він іде до соціяльної справедливости в Африці, до волі в Азії і до взаємного довір'я між ЗДА і СССР. На це прийняття прислав привіт през. Кеннеді, який хвалив жидівську братерську організацію Б'ней Сіон, яка влаштувала те прийняття на те, щоб на ньому вшанувати віце-президента Джансона.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Кеннеді** несподівано в п'ятницю 3-го лютого з'явився був в кінотеатрі „Ворнер" у Вашинґтоні, де був присутній на три і півгодинному фільмі „Спартак" разом із підсекретарем фльоти Полом Б. Фесм, який мав „екстра" квиток для президента. Директор кіна заявив, що звичайно про відвідини кіна Президентом повідомляють на кілька днів наперед, а тим разом кіно довідалося про прихід Кеннеді на кілька годин перед початком сеансу.

● **Часопис „Савтерн Скул Нюз"** ствержує, що тепер є в ЗДА тільки три стейти, які ще не почали здійснювати шкільної інтеґрації. До тих стейтів належать Південна Каролайна, Міссіссіпі і Алабама, в них досі немає ані однієї школи, в якій білі діти навчалися б разом із дітьми негритянських батьків. Недавно Джорджія на зарядження федерального суду дозволила двом негритянським студентам навчатися разом із білими студентами в Стейтовому університеті в Атенах.

КЕННЕДІ ПРИЗНАЧАЄ НОВИХ АМБАСАДОРІВ ДЛЯ ЕВРОПИ Й АЗІЇ

Вашинґтон. — През. Кеннеді завершив останніми днями комплетування листи нових амбасадорів до европейських і середньо-східніх азійських країн і доручив державному департаментові ЗДА порозумітися з урядами даних держав щодо їх згоди на проєктовані призначення. Згідно з дотеперішніми найменуваннями, становище амбасадора ЗДА в Бельгії мав би зайняти Даґлес МекАртур, другий, американський амбасадор до Японії від 1957 року. Даґлес МекАртур, професійний дипломат, з Бельгією знайомий, бо був уже секретарем у брюссельській амбасаді ЗДА в 1948-1949 рр. До Еспанії, де досі був амбасадором Джан Дейвіс Ладж, який останніми днями зрезиґнував із свого становища, буде призначений Антоні Дж. Дрексел Біддел, колишній посол ЗДА до Норвеґії й амбасадор до Польщі. Пост амбасадора ЗДА в Данії займе Джеймс Грегем Парсонс, асистент державного секретаря для далекосхідніх справ від 1959 р. і колишній посол ЗДА до Токіо в 1953-1956. На становище амбасадора ЗДА до Швайцарії буде призначений фінансіст Ірл Е. Т. Смит, амбасадор до Куби в рр. 1957-1959, за уряду през. Айзенгавера. Смит є активним республіканцем і водночас приятелем родини Кеннеді. До Ірляндії поїде, як амбасадор, Грант Стокдейл, продавець реальностей з Маямі. В Ірані буде амбасадором Генрі А. Байрод, колишній амбасадор до Єгипту і потім до Афґаністану. До Марокко буде призначений Тайлер Томпсон, амбасадор до Ісляндії від січня 1960 р. В Об'єднаній Арабській Республіці залишиться на прохання през. Кеннеді дотеперішній амбасадор Г. Фредерік Райнгардт. Так же само залишиться на своєму місці у Відні (Австрія) Г. Фрімен Меттю. Головним представником ЗДА до атомових переговорів у Женеві буде найменований Артур Г. Дін. Крім того призначено ряд діячів на менше важливі становища.

Представники електричних фірм засуджені за порушення протитрестового закону

Филаделфія. — Суддя Федерального Окружного Суду Коллен Ґейні 6-го лютого засудив до одномісячної кари вюрми або до великих грошових кар численних керівних провідників електричних фірм за те, що вони довший час порушували протитрестовий закон, змовляючися щодо вищих цін на електричне приладдя та недопускаючи до вільної конкуренції. Між засудженими є віце-президенти двох найбільших електричних корпорацій у ЗДА — Дженерал Електрік Компані і Вестінґгавз Електрік Корпорейшен. 7 керівників дістали кару тюрми по одному місяцеві, а інші менші відповідальні працівники численних електричних корпорацій покарані грошовими карами на суму $931,500. Всі ці фірми продавали важке електричне устаткування по безконкуренційних цінах і в останньому році продали товару на суму $1,750,000,000. Від засуду немає апеляції, бо всі підсудні призналися до вини. Їхні оборонці говорили тільки про чесне життя підсудних, між якими були світські церковні діячі, президент Торговельної Палати, директор банку та визначні громадські діячі. Адвокат одного підсудного заявив, що в дійсності не є винен його клієнт, який є „чесною людиною", бо завинила тут та „мораль", яка панує в корпораціях великого промислу. Суддя погодився з цим твердженням оборонця, але підсудного показав, щоб великі промислові фірми шанували протитрестовий закон. В політичних колах звертають увагу на те, що процес у Филаделфії, — це праця нового головного прокуратора ЗДА, президентового брата Роберта Ф. Кеннеді, який стоїть на сторожі закону і зарядив цей суд над тими, які порушували протитрестовий закон.

Секретар торгівлі за збільшення числа туристів до ЗДА

Вашинґтон. — Секретар торгівлі Лютер Г. Годжес підтримує законопроєкт, який має на цілі збільшити число туристів до ЗДА. Коли б зросло число туристів до цієї країни, то це було б причиною того, що зменшився б відплив золота за кордон. Сенатська Торговельна Комісія розглядає законопроєкт, згідно з яким треба б зорганізувати при секретаріяті торгівлі окремий уряд, що займався б туристичним рухом до ЗДА. Цей уряд мав би дістати $5 мільйонів річно на свою працю. Комісія має дані про те, що досі американські консулярні уряди як і в Европі так і в Латинській Америці байдуже ставилися до туристичного руху до ЗДА, і своєю поведінкою відстрашували закордонних туристів їхати до Америки. Запроєктований законопроєкт пропонує великі полегші при отриманні віз на в'їзд до ЗДА, а в деяких випадках рекомендує в'їзд без візи.

ШІСТЬ РОКІВ ТОМУ ПОМЕР Д-Р ЛУКА МИШУГА

Сл. п. д-р Лука Мишуга

Сьогодні, 8-го лютого 1961, сповнилється шість років з дня смерти одного з найвидатніших діячів Американської України, сл. п. д-ра Луки Мишуги, що помер 8-го лютого 1955-го року в шпиталі Ст. Барнабас в Ню Йорку на 68 році життя, після довгої і важкої недуги. Д-р Мишуга під час першої світової війни був добровольцем в рядах Українських Січових Стрільців та відзначився головно в організації української державної влади і апарату на Волині. Після війни був висланий урядом, уже еміґраційним, Західньої Української Народної Республіки в окремій місії до Вашинґтону і в перших роках свого побуту в Америці потрапив зібрати понад 120.000 долярів на акцію уряду ЗУНР в користь визволення України. В 1926-му році почав співпрацювати в редакції „Свободи" і в 1933-му році став її головним редактором, залишаючись на тому пості аж до своєї смерти. Похований д-р Лука Мишуга на „Вічно зеленому" цвинтарі в Елизабеті і на його могилі є пам'ятник, запроєктований його довголітнім приятелем Олександром Архипенком. Усе своє майно залишив покійний д-р Мишуга на публікацію українських мистецьких творів англійською мовою і саме в рямках цієї його останньої волі приготовляється тепер до друку Антологія української прози в англійському перекладі.

РАСК ПРО НАДІЇ І ТРУДНОЩІ В АМЕРИКАНСЬКО-СОВЄТСЬКИХ ВЗАЄМИНАХ

Державний секретар на своїй першій пресовій конференції заявив готовість допомогти в ліквідації південно-американських диктатур

Державний секретар Дін Раск під час пресової конференції у Вашинґтоні в понеділок дня 6 лютого 1961

Вашинґтон. — Запитаний про дальший розвиток взаємин з СССР на тлі звільнення большевиками двох американських летунів, в'язнених після зістрелення літака РБ-47, державний секретар Дін Раск признав на своїй першій пресовій конференції в мин. понеділок 6 лютого ц.р. що те звільнення відсунуло одну з перешкод до нормальних зв'язків з СССР, але тут же підкреслив, що цим не зліквідовано ще ніодної з існуючих давніх розбіжностей між вільним світом і Совєтами. Раск висловив надію, що „не заведе оптимістична думка, що може змінилося засадниче відношення большевиків", проте за раз же він додав буквально таке: „Все ще читається маніфест комуністичної верхівки. Все ще читається промову з 6 січня ц. р. і все ще існують проблеми Лаосу, Куби, Конґа і ціла низка інших подібних. Сподіваємось, що, можливо можна буде в якихось менших справах зробити поступ вперед. Але перед нами є ще деякі поважні дні й поважна робота".

З'єдинені Держави готові активно допомогти в рямцях системи Організації Американських Держав до ліквідування диктатур в Латинській Америці, без уваги на те, чи це диктатури праві, чи ліві— така була одна з дальших важливих заяв, що їх склав державний секретар Дін Раск на тій своїй першій пресовій конференції. Він розпочав свою конференцію довшою заявою, в якій прославляв акредитованих у Вашинґтоні, при Білому Домі й державному департаменті представ- представників преси, та запевняв про свою готовість до тісної співпраці з пресовим апаратом для інфрмування народу про всі найактуальніші справи закордонної політики. Раск, проте, застерігався що з уваги на добро ведених переговорів чи з моментів державної безпеки не завжди можна буде говорити про все широко й одверто. Крім цього, державний секретар пояснював функціонування апарату державного секретаріяту.

У своїх вступних заввагах Дін Раск склав окремі заяви в справі Конґа і Південної Америки. Він підкреслив рішення ЗДА підтримати зусилля Об'єднаних Націй, щоб зберегти Конґо „як самостійну й одностайну державу", однак відмовився від уточнення концепції, як цю ціль реалізувати. Проте звернув увагу, що найперша відповідальність за внутрішнє впорядкування справи в Конґо лежить на його президенті Касавубу. Раск виправдав свою стриманість щодо Конґа фактом теперішніх нарад Ради Безпеки Об'єднаних Націй та ведених у зв'язку з цими нарадами розмов на терені ОН. Що стосується Латинської Америки, то державний секретар Раск вказав на „сумний приклад" Куби, ствердивши, що причиною нинішньої ситуації на Кубі було затяжне легковаження аспірацій і соціяльно-економічних потреб кубинського народу. Проте Раск недвозначно натаврував „чужинецьку ідеологію" Фіделя Кастра та намагання теперішнього режиму Куби експортувати систему Фіделя Кастра до інших південно-американських країн. Тут саме Дін Раск склав вищезгадану заяву щодо готовости Америки активно співпрацювати в ділі недопущення диктатур до панування в країнах Південної Америки. Дін Раск вказав на першу передумову будь-якої ефективної і доцільної співпраці й допомоги збоку ЗДА — зусилля самих південно - американських народів.

Загалом журналісти завдали державному секретареві 22 питань. Найбільше їх стосувались справ Лаосу і Конґа, але позатим вони торкались питань: Південної Америки, Женевської атомової конференції, метод дипломатичної праці і конференцій „на вершинах", загальних відносин між Сходом і Заходом, Берліну і НАТО. В справі Берліну Дін Раск потвердив, що становище през. Кеннеді супроти Берлінської проблеми те саме, що було за попередньої адміністрації.

Розсварені конґолійські проводирі схиляються до порозуміння

Леопольдвіль. — У столиці Конґа, яке від поверх пів року переживає глибоку кризу на межі повного хаосу і громадянської війни, зросли надії на поправу, оперті на двох фактах: 1. заповідженої ревізії американської політики, яка — підтримуючи далі генерального секретаря Об'єднаних Націй — хоче проявитись активніше, перебираючи ініціятиву в ділі конструктивної розв'язки кризи, і 2. проголошення участи в передступних нарадах в Леопольдвілі над скликанням так званої конференції круглого стола — також двох партій, які підтримують Люмумбу: Конґолійського національного руху і Партії африканської солідарности.

НА ПОШТОВОМУ ШТАМПІ УНСОЮЗУ ВІДМІЧЕНО 100-РІЧЧЯ ШЕВЧЕНКА

Джерзі Сити — Десятки листів, що виходять кожного дня з Головної Канцелярії Українського Народного Союзу відмічують тепер сторіччя з дня смерти Тараса Шевченка окремим значком, що показаний на дещо побільшеній фотознімці побіч. УНСоюз сам штемплює висилані ним листи окремою, апробованою та зареєстрованою в поштовому уряді машиною. До цієї машини, що вибиває відповідний значок з назвою міста, в цьому випадку Джерзі Сити, ціну поштової пересилки та напис "U.S. Postage" і реєстраційне число поштової машини-метра, додано, мавши на увазі сторіччя смерти Шевченка, Шевченків портрет в молодому віці та напис, як видно на фотознімці. Проєкти цього Шевченківського значка для поштового штампу УНСоюзу зладив артист-маляр Микола Бутович.

Під час атомових нарад у Відні прийшло до зудару між представниками ЗДА й СССР

Відень, Австрія. — Рада губернаторів Міжнародної аґенції для справ атомової енерґії закінчила з кінцем минулого тижня свою зимову сесію різкою сваркою між репрезентантами ЗДА і Совєтського Союзу. Притокою до цього зудару став запропонований ЗДА й іншими західніми країнами плян контролі над застосовуванням атомової енерґії для мирних цілей, який давав би можливість втручання відповідної міжнародної аґенції у випадку використовування цієї енерґії якоюсь країною для воєнних цілей. Проти цього пляну, що був з'ясований американським репрезентантом адміралом Полом Ф. Фостером, виступив рішуче представник СССР професор Ємельянов, який заявив, що здійснення такого пляну було б порушенням суверенности даної держави. Не зважаючи на совєтський спротив, плян ЗДА був прийнятий 17 голосами проти 6. Подратований американською пропозицією проф. Ємельянов заатакував американську делеґацію за те, що вона, мовляв залишається вірною ідеям „холодної війни" попереднього уряду ЗДА і не йде за „новими ідеями" през. Кеннеді. Після атаки Ємельянова, адмірал Фостер заявив, що він стримується від відповіді з уваги на стан здоров'я совєтського репрезентанта, не бажаючи збільшувати тиску крови у нього.

Польща вимагає від Німеччини визнання кордонів Одри - Нісси

Варшава. — Комуно-польський уряд Гомулки-Циранкевіча дав на сторінках офіційної „Трибуни Люду" вперше одверту відповідь на західньо-німецькі спроби зревідувати політику супроти Польщі та нав'язати спершу консулярні та згодом і дипломатичні взаємини з нею. Стаття у „Трибуні Люду" вперше виявляє перед польськими читачами, що до Польщі двічі приїздив в останніх тижнях ніби - то приватно, а насправді з відома канцлера Аденауера та на запрошення польського уряду генеральний директор фабрик Круппа Бертольд Байц, як неофіційний посередник. Ото ж польські комуністи заявляють готовість нав'язання дипломатичних взаємин із Західньою Німеччиною, але підтримують своє давнє становище, що спершу Західня Німеччина повинна визнати існуючий фактичний кордон між Німеччиною і Польщею на лінії Одри-Нісси. За газетними вістками, західньо - німецький уряд пропонував відкрити покищо консулярні станиці та виждати з справою виміни амбасадами до пізнішого часу. Західня Німеччина стоїть на принциповому становищі, що справу кордонів можна остаточно вирішити щойно при підписуванні мирового договору.

У СВІТІ

● **У Туреччині**, на т. зв. монстр-процесі проти колишнього президента тієї країни Селяла Баяра, прем'єра Аднана Мендереса і їх 113 найближчих співробітників, визнано за Мендересом вину у розтраченні за 10 років влади $4,100,000 державних грошей. Прокуратор вимагає кари смерти для Баяра, Мендереса і 8-х інших підсудних. Розправа продовжується.

● **Адольф Айхман**, нацистський злочинець, проти якого 15 березня ц. р. почнеться в Ізраїлі судова розправа за вбивство кругло 6-х мільйонів жидів, мовчки вислухав відчитаного йому акту оскарження, в якому, у 15-х пунктах, вичислено його злочини. Боронитиме його на розправі адвокат з Кельну у Західній Німеччині, д-р Роберт Серваціюс.

● **Американські військовики за кордоном** — в Західній Німеччині, Японії, Південній Кореї й різних інших військових базах ЗДА — зустріли радісно вістку про відкликання президентом Кеннеді розпорядку Айзенгавера, який редукував наполовину число членів родин, перебуваючих з військовиками за кордоном.

● **Король Ірану**,Різа Палеві, скаржився перед закордонними журналістами на пресовій конференції в Тегерані, що Совєти впродовж двох останніх років здвигнули над кордонами Ірану більшу совєтську летунську силу, як її міг збудувати Іран впродовж 17-х років — з активною допомогою Америки.

● **Комуно - китайський міністер** закордонних справ маршал Чен І заявив в минулому тижні, що комуністичний Китай „поспішить з допомогою" „леґальному урядові Лаосу з прем'єром Суванною Фумою", якщо той уряд звернеться до Пейпінґу за такою допомогою. Суванна Фума ще в грудні втік з Лаосу до сусідньої Камбоджі, а лаоський парлямент і король затвердили уряд князя Буна Ума, що його проте комуністи „не визнають".

● **Новий рубель** в Совєтах викликає не тільки хаос на внутрішньому ринку, але й клопіт з туристичним рухом. Не хотячи відстрашувати закордонних туристів, які приспорюють большевикам закордонну валюту, совєтські власті проголосили, що туристи дістануть „рекомпенсату" за понесені втрати в обміні доляра на нового рубля та що крім того туристи зможуть купувати в крамницях різні речі по відповідно знижених цінах.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Suns, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St, Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Внутрішні проблеми ЗДА

У першому ж місяці діяльности нової адміністрації президента Дж. Ф. Кеннеді можна помітити цікаву риску його, так би мовити, засадничої політичної філософії. Поклавши натиск у своїй передвиборчій кампанії, в своїй інавгураційній промові і у своєму зверненні Про стан Унії радше на закордонно - політичні, як внутрішні справи, і проголосивши стан „національної загрози й національної нагоди", Президент повів найперші свої конкретні заходи в ділянці — внутрішньої політики. Це не суперечність, а — навпаки — дуже логічна пов'язаність. Президент Кеннеді вважає, що Америка, щоб відігравати керівну і вирішну ролю при розв'язуванні міжнародних конфліктів, мас бути сильною і впорядкованою. Цей засадничий підхід проявляється практично в кількох напрямках: викликавши до Вашингтону амбасадорів із Москви, Ляосу й Конга, і переводячи довірочні наради над устійненням дальшої американської політики супроти найзапальніших сучасних міжнародних проблем, Президент заповів негайні реформи задля скріплення економіки й безпеки ЗДА.

Таким чином ще перед сформуванням закордонно - політичних напрямних, ще перед усіми тими рішеннями, що їх можна буде прийняти тільки після конференцій з власними амбасадорами і найвпливовішими союзниками, президент Кеннеді зробив два важливі ходи на внутрішньо - американському терені: наказав збільшити та приспішити зброєння і пред'явив Конґресові свою першу економічну програму. Посилення будови атомово - підводної фльоти, далекосяжних літаків і керованих ракет мас багатогранне значення: воно показує закордонові та власному громадянству, що новий уряд здає собі справу з „часу національної загрози", перестерігає Москву й Пейпінґ проти всяких імперіялістичних авантюр і водночас дає новий поштовх важкому промислові, що працює для оборони.

Якщо нові замовлення для оборонного промислу — покищо в докладно не оприлюдненій висоті — є посереднім скріплюванням економіки, яка залежить передусім від продукції сталі, то зголошена в минулий четвер економічна програма стосується безпосередньо нинішньої економічної рецесії. Як твердять авторитетні економісти, в економіці ***Америки виступають деякі парадоксальні я***вища, що, зрештою, признає й Президент у своєму зверненні до Конґресу. І так, кількість затруднених в ЗДА зросла до понад 60 мільйонів осіб, а річна продукція перевищила вперше $500 більйонів брутто, однак, водночас число безробітних переступило 5.500.000 осіб, а сотні громад у шістьох, так би мовити, хронічно дефіцитних обширах переживають гостру кризу. У негайній антирецесійній програмі Дж. Ф. Кеннеді є такі заходи, як допомога харчами найбільш безробіттям заторкненим районам, розподіл $250 мільйонів дивіденд із убезпечення військовиків в Адміністрації ветеранів, зменшення відсоткової стопи від державно-мешкальних мортґеджів, підвищення мінімальної заробітньої платні до $1.25 за годину, збільшення мінімуму запомог безробітним, обниження віку, потрібного для переходу затруднених на пенсію і т. п. Всі ці заходи не мають характеру радикальних соціяльно-економічних реформ, не є могутньою іньєкцією державного капіталу в публічні роботи чи в промислову продукцію, але вони можуть мати поважний додатній психологічний вплив.

Боротьба з актуальною рецесією дуже трудна і складна з уваги на небезпеку інфляції та конечність протидіяти загрозливому дефіцитові американського платничого балянсу. Президент заповів, що девальвації доляра не буде і що він поборюватиме інфляційні явища. Ґарантією цього є особа секретаря фінансів Даґлеса Діллона, банкіра - фінансиста, відомого прихильника т. зв. твердого курсу фінансової політики. Але вже й оті скромні заходи Президента кругло на $1 більйон збільшують видатки. Сувора зима продовжує застій у торгівлі і унеможливлює пожвавлення публічних робіт. Однак, проголошені заходи уряду, які напевне знайдуть підтримку в Конґресі з уваги на їх популярність, як також наближення календарної весни кажуть сподіватися звороту економіки на краще.

Українська правда в поході

При багатьох наших недомаганнях і труднощах, навіть при помітно зростаючій байдужності до громадського життя, що виявилось у значному спадку впродовж останніх років жертвенности на цілі Народного Фонду Українського Конґресового Комітету, що виявляється тут і там у дедалі меншій кількості присутніх на різних імпрезах, — українська правда в Америці, без сумніву, в поході, вона охоплює чимраз ширші кола американської суспільности й пробиває собі шлях все дальше і вище. Очевидно, є ще багато перешкод, є ще багато невігластва і навіть злої волі, але наша правда таки поступає вперед і крок за кроком перемагає.

Доказом цього були численні голоси преси про комуно - московський колоніялізм в Україні під час приїзду Хрущова на сесію Об'єднаних Націй та його брутальних виступів на тому міжнародному форумі восени минулого року. Багато доказів на це дали, зокрема, останні тижні у зв'язку з відзначуванням 43-іх роковин проголошення короткотривалої української державної незалежности. Ми не переціннюємо значення виступів поодиноких законодавців у Конґресі З'єдинених Держав та записів тих виступів у Конґресовому Протоколі. Але їх також не можна недоцінювати. Бо коли цього року, крім проведених 23-го січня українськими католицьким і православним священиками молитов у Сенаті і Палаті Репрезентантів, на тому найвищому форумі нації виступило 53 конґресмени і 17 сенаторів із своїми завагами про колишню українську незалежність та про триваючу нині боротьбу українського народу за це своє державне передрішення, коли губернатори багатьох стейтів, включно з Ню Йорком і вже навіть з Каліфорнією, посадники багатьох американських міст проголошують з цієї нагоди Дні Української Незалежности, доручаючи вивішувати *синьо - жовті українські прапори*, побіч американських, на капітолях стейтів і на ратушах міст, коли цей рух починає набирати масового, всенаціонального характеру, то ця сьогодні ще тільки демонстрація може мати в майбутньому, при відповідній нагоді і відповідних обставинах, рішальне значення. Москва не без причини реагує з такою страшною лютtю на цю акцію, зокрема, на заініційований головою УККомітету та схвалений півтора року тому Конґресом і підписаний Президентом ЗДА закон про Тиждень Поневолених Націй.

У цьому поході української правди черговим стомилевим кроком може бути розгортаний тепер рух у зв'язку з сторіччям смерти Тараса Шевченка та будовою з тієї нагоди пам'ятника йому в Вашинґтоні. Вся ця акція відкриває небувалі досі можливості для дальшої популяризації української правди. Багато в цій справі вже зроблено, зокрема в самому Вашинґтоні, де Конґрес схвалив, а Президент підписав закон про дозвіл на побудову пам'ятника Шевченкові на публічній площі, і де випущено у формі урядового документу книжку про Шевченка. Але ще багато залишається до виконання, зокрема найширше відзначення сторіччя Шевченка *в поодиноких громадах* та збірка фондів на здвигнення Шевченкові пам'ятника у Вашинґтоні. Широка кампанія люті і брехні, що її веде проти цієї акції Москва, повинна ще більше заохотити нашу велику громаду до максимальної активности й жертвенности, до ще більших зусиль, щоб українська правда, яка нині є в поході, остаточно перемогла.

ЛЮДИНА ПРОТИ МАШИНИ

Технологічний поступ полегшує людині життя, бо машини швидше і продуктивніше виконують за неї таку працю, яка вимагає багато часу і енергії. Майже 100-відсоткова механізація американського фармерства спричинила те, що сільсько - господарська продукція в цій країні затрудняє людей в кілька разів менше, як, наприклад, в СССР, і при тому щороку зростають запаси харчів, бо їх продукується більше, як потребує населення.

Так само і в промисловій продукції. Нові винаходи заступають людей, яких щораз менше треба для обслуговування машин. Але тут справа складніша, як у фармерстві, де непотрібні людські руки відходять до промислу. В містах проблема „машина проти людини" збільшує число безробітних. Провідники робітничих організацій розуміють, що засадничо не можна поборювати механізації праці, яка збільшує продукцію і здешевляє товари. Але вони не можуть спокійно дивитися на те, як з деяких підприємств звільняють робітників з тої причини, що їх працю виконують машини.

Промисловці і власники підприємств заявляють, що вони не можуть не користати з технологічних винаходів, бо мусять продукувати дешевші товари, щоб з успіхом конкурувати не тільки на внутрішньому, але й на міжнародному ринку.

Виникає новий конфлікт інтересів між робітниками і працедавцями, який мусить бути розв'язаний, бо інакше страйки спаралізують економічне життя країни, як це частково було недавно, коли страйкували робітники, що обслуговують порони та буксирні кораблі в нюйоркському порті.

В цьому страйку робітники домагалися не так збільшення своїх платень, як забезпеки проти звільнення з праці. Цей конфлікт вдалося розв'язати за допомогою нового секретаря праці Артура Дж. Ґолдберга, який є усосібленням політики президента Кеннеді щодо взаємин між робітниками і працедавцями.

Президент Кеннеді у своїй економічній програмі, пересланій 2-го лютого обидвом Палатам Конґресу, повідомив, що він покличе до життя 21-членну комісію з представників робітників і працедавців, яка буде його дорадником у справах взаємин між світом праці і працедавців. Ця Комісія займатиметься також проблемою автоматизації праці, вносячи свої рекомендації при розв'язуванні конфліктів, що виринають в промислових підприємствах внаслідок автоматизації продукції і звільнення „зайвих робітних рук".

Найкращим прикладом, як нові технологічні винаходи і вдосконалення загрожують робітникам втратити працю, бачимо на залізницях. Згаданий вище страйк робітників, що обслуговують вантажні поїзди, мав своєю причиною заплановане зменшення числа затруднених. Цей страйк закінчено тим, *що* представники робітників і працедавців погодились чекати на рекомендації Президентської комісії, яку зорганізував був ще Айзенгавер і яку очолює давніший секретар праці Джеймс П. Мічелл.

У вирішуванні справ, зв'язаних із страйками, уряд Кеннеді не хоче користати з робітничого закону Тефта-Гартлі, доповненого й зміненого законом Лендрум-Ґріффіна. Тим часом страйки є великим нещастям для економіки країни, бо паралізують господарське життя, а деколи, як у випадку страйку транспортових робітників, гостро дошкулюють громадянству.

Отже, справа механізації промислу не така то вже легка, щоб її можна було завжди полюбовно розв'язати. Зокрема, на залізничому транспорті є такі роди праці, як, наприклад, льокомотивного паляча, які нині вже зовсім непотрібні, бо майже всі залізниці зелектризовані. Таких непотрібних родів праці є вже чимало. Робітничі спілки не дозволяють позбавляти праці своїх членів, а власники залізниці нарікають, що примусове затруднювання непотрібних робітників зв'язане з зайвими витратами при й без того важкій конкуренції з автобусовим та летунським транспортом.

Президент Кеннеді має зобов'язання супроти зорганізованого світу праці, який підтримував його кандидатуру під час виборів, але він тепер, як голова держави, мусить дбати про загальний ріст економіки, отже й про працедавців, тому розв'язання проблеми механізації праці має компромісовим способом вдоволити обидві сторони — і робітників і працедавців.

40-РІЧЧЯ ВИЗНАННЯ УКРАЇНИ АРҐЕНТИНОЮ

У зв'язку з роковинами визнання України єдиною американською державою, а саме Арґентиною, містимо уривок з еспаномовної книжки Б. Галайчука про міжнародний статус відродженої Української Держави, а саме з розділу про визнання її невтральними та центральними державами ст. 71-72. (EL ESTADO UCRANIA DEL SIGLO 20: formacion, reconocimiento, perdida de la independencia, personalidad internacional. Con el preambulo de Roman Holod y prologo del prof. Carlos M. Bollini Shaw. Buenos Aires, Asociacion Ucrania de Cultura "Prosvita," 1953, 122 pp.)

5-го лютого 1921 року Арґентинська Республіка визнала Українську Народню (Демократичну) Республіку.

Подія заслуговує на уважний розгляд: в тому дні леґітимний уряд України вже не виконував влади над державною територією і знаходився (від кінця 1920 р.) в екзилі. Не зважаючи на це, Арґентина визнала екзильний уряд, незалежний і демократичний, а не большевицький уряд, насаджений і контрольований з Москви, який в тому часі адміністрував українську територію. З тої події, рідкої в історії міжнародних взаємин, випливають два висновки: один політично - морального характеру, другий чисто юридичного.

Арґентинський президент Гіполит Іроґожен з'ясував, у посланні до арґентинського Конґресу з 14. 5. 1920 р. основи, на яких спиралося визнання нових европейських держав: „Ці уряди виросли на ґрунті кріпких народів. Уряд приступив до їхнього визнання тому, що вони здефінійовані щодо своєї індивідуальности, виступають як вияв демократичних ідей".

ЛИСТИ З ЕВРОПИ

З ПЕРСПЕКТИВИ БЕРЛІНУ

Може на цьому перехресті двох світів, яким є Берлін, деякі неясні аспекти світової політики виглядають ясніше. Щоб мене читач не підозрівав у „всезнайстві", повторюю, що може, хоч — не конечно. Іншим журналістам, в інших частинах світу видається, мабуть, що вони можуть краще збагнути розвиток подій.

Поперше: як звідси виглядає політика Кеннеді? Як оцінюють перші кроки нового Президента? Назагал можна сказати: з обережним оптимізмом. Берлінці прийняли з вдячністю дуже ясні й енергійні слова Президента, що новий уряд не дасть нікому посягнути на західній Берлін. Таку заяву Кеннеді дав видрукувати у першому номері відновленої „Берлінер Ілюстрірте", що має виходити у великому концерні Шпрінґера під маркою традиційного Ульштайна. (Титан Шпрінґер — якого називають німецьким Герстом, проковтнув видавничу фірму Ульштайн).

Якщо йде про стиль політики й дипломатії, який заповіли стосувати супроти Москви Кеннеді і Раск, одні схильні бачити у тому деякий поступ і сподіваються, що така метода дасть успіхи; інші — а таких, здається, більше — заступають погляд, що таємна дипломатія й коректність у взаєминах з Хрущовим приречені на цілковитий провал, і що Кеннеді в скорому часі мусітиме вернутися до гострої полемічної форми політики типу Ачесона або Джана Фостера Доллеса.

Назагал німецькі обсерватори міжнародних подій бачать у теперішній фазі розвитку зусилля, щоб забезпечити собі якнайкращі позиції для майбутніх дипломатичних боїв. У такому розумінні викладають тутешні дипломати, політичні діячі й журналісти сенс тактики президента Кеннеді. Так треба розуміти останні інтервенції Аденауера, який вирішив піти на руку Совєтам і Східній Німеччині у питаннях торгівлі, а тепер висловився за нормалізацію взаємин з Польщею. Образово кажучи, і Кеннеді і Аденауер вставляють у берлінську бочку пороху різні вентилі безпеки, які в наступних місяцях мають стримати бажану для Москви експльозію. У великій мірі це свідома тактика, зрештою, обрахована також на пізнішу реакцію власної громадської думки та невтральних країн.

Москва доглянула, очевидно, таку гру зразу і робить усе, щоб внести в західній світ елементи замішання. До того роду заходів треба, на думку тутешніх дипломатів, зараховати й звільнення американських летунів з совєтської тюрми, і звернені до Кеннеді підступні усмішки Хрущова, і взагалі його перехід від лайки до залицянь. Кажуть, що в Москві розраховують на пожвавлення совєтофільських і пацифістичних настроїв серед великої частини американського населення. Йдучи далі по такій лінії, у Кремлі, мабуть, вважають, що новий уряд ЗДА мусів би піти назустріч совєтським плянам.

Розрахунок — дуже наївний . . .

А. Кораб

Юрій Шевельов

ЧОМУ — БУДИНОК?

Уже кілька років не вгавають напади совєтської преси на Українську Академію Наук у ЗДА і її видання. Нещодавно спеціяльну статтю присвятив Академії київський „Український Історичний Журнал". Як і звичайно, стаття сповнена лайки й закидів, що Академія в своїх виданнях перекручує правду, сповнена ворожости до українського народу і служить „американському імперіялізмові".

Нема потреби розводитися про те, що таке „правда" для совєтської преси і яку ціну мають її претенсії репрезентувати український народ. Неґативна оцінка праці Української Академії в ЗДА на сторінках большевицьких газет і журналів доводить, що праця Академії йде в правильному напрямі і має свій розголос на Україні, а не тільки за її кордонами. Працівники Академії сприймають напади совєтських критиків як доказ правильности обраного ними шляху.

Серед буднів еміґраційного життя ми часто не усвідомлюємо, до якої міри все те цінне, що ми тут робимо, впливає на дійсність підсовєтської України. Минув той час, коли залізна завіса була непрониклива. Тепер наші слова і діла звідси продираються крізь щілини завіси й роблять своє діло. Нема кількісних критеріїв, щоб оцінити, якою мірою вони доходять безпосередньо до пересічного українця в СССР і визначають його мислення, хоч нема сумніву, що таки доходять і визначають. Легше простежити офіційну реакцію на наші видання й заходи. Мало не все, що ми тут робимо, знаходить свій відгомін на Україні.

Ось один-два приклади. Академія почала (спільно з НТШ) влаштовувати річні Шевченківські конференції в березні, що відбуваються, між іншим, у видаваному Академією Шевченківському річнику. Незабаром після цього такого типу конференції запровадила київська Академія Наук УССР і стала видавати матеріяли цих конференцій окремими книжками. Коли наша Академія видала „Українську історіографію" Д. Дорошенка і Ол. Оглоблина, київський університет відповів на це виданням „Української історіографії" М. Марченка. Правда, наша історіографія доведена до останнього часу, а київська уривається на середині 19 століття. Але це не вина, а біда підсовєтських учених — після середини минулого століття ґрунт стає для них занадто слизький. На видання в нашій Академії монографії Ол. Повстенка про київську св. Софію Київ відповів — з кількарічним запізненням — своїм виданням такого ж типу. Приклади можна було б множити.

Звичайно, київські видання сповнені пропаґанди й зловмисних перекручень. Але ніколи не можна усунути всієї правди, і самий факт появи видань на українські теми — позитивний факт. До того ж, роблячи правду загальновідомою, наші видання змушують і совєтських видавців бути хоч трохи обережнішими в підтасовуванні й фальшуванні. Це ще один з проявів впливу діяльности нашої Академії на науку підсовєтської України. Оцінити ці прояви належно зможе тільки майбутній історик. Але й того, що ми знаємо, досить, щоб воно окрилювало нас.

Серед закидів, що їх ми чуємо з офіційного Києва, Харкова й Львова, один є слушний. Не раз нам дорікають: яке право маєте ви називатися Українською Академією, коли ваш осередок — скромні дві кімнатки в далеко не найкращій частині Ню Йорку. Справді, приміщення Академії аж ніяк не відповідає завойованій нею репутації — репутації серед українців на еміґрації й на Україні, серед американських і европейських учених, часто першої міри, що співпрацюють з Академією. Можна на це відповісти, що не репрезентаційне приміщення вирішує, яка є вага наукової інституції. Але годі заперечити, що далеко краще мати таке приміщення, куди можна, не червоніючи, запросити кожного гостя навіть найвизначнішого. Репрезентаційної сторони не слід недоцінювати.

Це — важлива причина, чому наша Академія давно вже шукала гідного її назви й праці приміщення. Але це, все таки, не найголовніша причина. Старанням працівників Академії нам вдалося зібрати великої цінности збірку рукописів, творів мистецтва, історичних пам'яток, книжок. Не один науковий дослід нашого науковця писався в оперті на матеріяли, зібрані в Академії. Чимраз частішають випадки, що чужі дослідники звертаються до нас у пошуках потрібних їм матеріялів. У теперішніх обставинах Академія далеко не завжди спроможна задовольнити ці вимоги. Велика частина матеріялів складена так, що до них нема доступу. Тіснота приміщення стає перешкодою для самої праці Академії, хоч водночас воно з'їдає велику частину скромного бюджету Академії. Академія могла б не раз зорганізувати дуже цікаві виставки, тимчасові або постійні, але на це нема змоги. Цінні колекції Академії, починаючи від оригінальних автографів Шевченка й кінчаючи документацією нашої сучасности, в своїй головній частині законсервовані й нікому не приступні.

І це ще не кінець біди. Саме існування цих матеріялів здане на ласку випадкового домовласника. Нещодавно Академія дістала пропозицію звільнити половину свого приміщення. Чи треба сказати, наскільки такі обставини загрозливі для бюджету Академії, більше, ніж обмеженого, і для самого існування колекцій Академії?

В Америці модно купувати будинки. Але коли Академії недавно трапилася рідка нагода придбати будинок філії Нюйоркської Публічної Бібліотеки в районі Колюмбійського університету, будинок, що і своїм типом і своїм розташуванням добре надається для інституції такого характеру, як Академія, провід Академії вирішив спробувати скористатися з цієї нагоди не тому, що це модно, а тому, що це справді конечне і для повноцінної праці і для репутації Академії.

У повоєнні роки українці зуміли розбудувати кілька своїх культурних осередків у Ню Йорку: згадати б, для прикладу, будинки Українського Інституту в Америці, Наукового Товариства ім. Шев-

(Закінчення на стор. 3-ій)

О. Животко

В ТІНІ ЙОГО СЛАВИ

(3)

Адріяна ж лишилась з дітьми. Багато жінок в останній війні опинилося у подібному становищі, і вони знають, що то за переживання для жінки. Непевність, що є з чоловіком, і страх за дітей. Тоді всі сили мобілізуються для рятунку — і звідкись вони беруться. Жінка бореться вперто, завзято, з великою винахідливістю, з одчайдушною відвагою, яка тоді дивує й ворога. Так боролася Адріяна. Знайшла місце для переховання дітей, шукала впливових знайомих діячів революції, писала безліч листів їм, а також американцям. Але знайомих по урядах ставало все менше, американці [illegible] допомозі, події котились, і неминуче прийшло.

12-го листопада 1793 року Адріяну арештовано як „підозрілу". Спочатку це був домашній арешт, потім перевезли її до Парижу. З тюрми Ля Плесі вона знаходила зв'язки із волею і знову писала, влаштовувала дітей, шукала чоловіка. Коли почався терор, з тієї тюрми щодня висилали під ґільотину по 60 людей. Між ними пішли її бабуня, мати і сестра Люіза. Адріяна сама почала готуватися до смерти. Уклала тестамент, вислала останні листи, в яких прощала всі кривди своїм ворогам, писала про [illegible] до Батьківщини, згадувала когось „найдорожчого", що був завжди для неї зразком патріотизму. Під цим „найдорожчим" розуміла свого чоловіка. Заповідала, що умре в лоні Католицької Церкви, так, як прожила своє життя.

Рідні Адріяни згинули напередодні перевороту, яким вона була врятована. Страта Робесп'єра із 21 його прибічниками знаменувала кінець безумного терору. Адріяну перевели в іншу тюрму, звідки вона знову почала писати американцям. Цим разом вони прислухались — допомогли грішми і влаштували поїздку її сина до Америки.

По виході з в'язниці Адріяна не відпочивала. Вона кинулася шукати змоги допомогти чоловікові, вистаралася пашпорти собі та донькам і виїхала до Австрії. 9-го вересня 1794 року була вже в Оломовці, де дістала дозвіл жити в твердині. Почалась, як пише авторка біографії, тюремна ідилія. По 20-ох роках подружжя аж там у тісній камері мала вона чоловіка для себе. В тій твердині Адріяна написала біографію своєї матері і свої спомини. Умовини життя були надзвичайно тяжкі — вогкість і сморід з ровів, що проходили під віконцями камер, тіснота, погана їжа. Адріяна почала хворіти, ноги у неї спухли. Але вона трималась і не переставала писати листи, шукаючи допомоги. Як діяч революції, Ляфаєтт не міг бути популярний у монархічних країнах, але всюди були романтики, такі, як він сам. Німецькі студенти, різні симпатики революції, навіть віґі в Англії старалися допомогти, але торії ставили заборола, які стосували до тодішніх французьких діячів тверезу тезу: „Нехай п'ють із тієї чаші, яку собі самі приготовили".

Звільнення прийшло вже за Наполеона, і наче частково на його інтервенцію. Сталося це 9-го вересня 1797 року. Нові клопоти упали на плечі Адріяни. Відносини з Німеччиною псувались, Ляфаєтта там не хотіли бачити. Долягали матеріяльні клопоти, маєткові справи вимагали особистої присутности у Франції, і Адріяна, яка не була на списку еміґрантів, дістала дозвіл виїхати з дочкою на батьківщину.

„На цей раз ролі у подружжі змінились — тепер Ляфаєтт сидів безрадно, турбувався, боявся за Адріяну. Його намір виїхати до Америки не міг здійснитися — маркантна постава Ляфаєтта могла спричинити клопоти, а їх Вашинґтон мав досить і без того, та й з минулого залишились у Вашинґтоні про того революціонера такі спомини, що там вважали за краще не мати його поблизу.

Тим часом син Ляфаєтта вернувся з Америки розчарований опікою свого іменника. Прибула з Франції Адріяна, і ціла родина була нарешті вкупі. Однак, експансія Наполеона змусила її виїхати до Голляндії, де у березні відбувся з'їзд членів роду. Адріяна, тепер із сином, знову виїздить до Франції влаштовувати економічні справи і старатися про дозвіл на поворот Ляфаєттові. Наполеон саме тоді повернувся з Єгипту, і Адріяна таки добилась до нього і дістала для чоловіка дозвіл з умовою, щоб він не втручався в політику і жив поза Парижем. Таку обіцянку Ляфаєтт дав своїй дружині і додержав її. Пізніше він навіть не прийняв пропонованих Наполеоном позицій, бо не довіряв Наполеонові, вважаючи його за узурпатора і антиреспубліканця.

Проживала родина у маєтку Ля Гранж. Ляфаєтт господарив, але основний тягар клопотів несла Адріяна. Вона їздила, клопоталась, добивалася повороту членів родини на батьківщину. Разом із сестрами почала шукати місце поховання жертв терору, серед яких були її рідні. Все було ще так недавно, а проте тяжко було знайти сліди. Однак, знайшли те місце, заснували комітет, щоб викупити його, побудували каплицю, на стіні якої вирізьблено імена жертв. Так віддала Адріяна шану матері, бабці і сестрі, а разом з ними 13 сотням інших невинно замордованих.

Роки, прожиті у Ля Гранжі, авторка біографії називає „благословенними роками". Дійсно, небезпек уже не було, діти були всі вдома, всі подружились. Тепер можна спокійно жити, відпочивати. Але короткі були ті роки. Моральні терпіння, тюрма, фізичні недомагання, все те, що складалось попередніми роками, спричинило занепад сил. Адріяна занедужала і напередодні Різдва, коли вся родина була в зборі, відійшла у вічність. З усіма поговорила, відбула останню, знаменну розмову з чоловіком. Уперше в житті вона спитала його: „Ти не християнин?" — Він мовчав. Тоді Адріяна сказала: — „Я знаю хто ти. Ти — фаєтист". — Ляфаєтт на це відповів: — „Але ж хіба ти сама не є фаєтистка?" — Адріяна усміхнулась: „Ти маєш рацію, це секта, за яку я хотіла б умерти".

Вмираючи, Адріяна знала, що Лафаєтт любив її, як умів, і ствердила це з радістю: — „Отже, ти любив мене. Яка я щаслива!"

Так жила і померла Адріяна, без слова докору, відійшла з почуттям виконаного обов'язку, з серцем, повним любови. Не стало фізичних сил, але дух витримав.

Авторка біографії надає Адріяні почесний титул „ідеальної дружини", називаючи її Пенелопою свого Уліса. Ляфаєтт пережив дружину на 27 років. Ідеологічно він не змінився, і завжди, коли у Франції починались якісь революційні заворушення, кидався до праці. Це була його природна стихія. Своїй дружині він залишився вірним до кінця життя — був свідомий, який скарб він мав.

Д-р Михайло Тимків

ПЕРША КОНФЕРЕНЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ У КЛІВЛЕНДІ, ОГАЙО

Ідея такої конференції зродилася в травні 1958 року під час конвенції Українського Народного Союза в цьому місті. Тоді на принагідній зустрічі представників українських щадниць і кредитівок уповноважено українську щадницю в Клівленді „Парма Сейвінґс Ко" зорганізувати конференцію щадниць і кредитівок. Пізніше включено ще, й братські обезпеченеві союзи. Треба було довшого часу, щоб сконтактуватися з поодинокими установами, обговорити деталі й вкінці підібрати дату, підхожу для учасників.

В днях 2 і 3-го грудня відбулася ця цікава зустріч під назвою Перша Конференція Українських Фінансових Установ Америки. Це перший раз засіли за спільним столом представники трьох секторів українського фінансового світу: всі чотири братські обезпеченеві союзи, всі чотири українські щадниці й усі кредитові; з них п'ять найбільших заступлені окремими представниками, а решта, як і ввесь кооперативний рух в Америці — репрезентований Товариством Української Кооперації.

Приємно було бачити за президіяльним столом визначних репрезентантів цих трьох секторів, наших фінансових ветеранів: Івана Тарнавського, що вже 36 років керує українською щадницею в Клівленді, Дмитра Галичина, що вже понад чверть сторіччя провів на керівном пості Українського Народного Союзу і багатьох громадських становищах, Івана Шепаровича, якого ім'я так тісно пов'язане з українським кооперативним рухом.

Хоч українські фінансові установи розкинені на великому просторі між Шикаґом і Ню Йорком і часто не мають зі собою стичности, то одначе, факт, що всі вони є фінансові та ще й українські установи, зробив учасників конференції собі близькими й спільниками в обличчі великого завдання: розбудови наших фінансових установ і господарського сектора взагалі. В конференції взяло участь 50 провідних осіб від усіх українських фінансових установ Америки. Вони мали нагоду себе зустріти, обмінятися думками, зблизитися до себе та в культурній, дружній атмосфері провести два дні. Воно само в собі вже є успіхом.

Говорять числа

Українські фінансові установи сьогодні акумулюють біля $100 мільйонів майна. Хоч в порівнянні з фінансовими кольосами світу — ми є на початку нашої дороги, то як на українські відносини, це вже є позиція, яку годиться зареєструвати.

Ця цифра стане ще більш вимовною, якщо взяти під увагу, що ці самі установи чотири роки тому диспонували всього $55 мільйонами майна; а це вже означає зріст майна на 100 %. За таку динаміку розвою можна бути гордим. І майбутнє виглядає добре.

Приглянься поодиноким групам (у мільйонах долярів):

	1957	1960
А. Братські Обезпеченеві Союзи:		
1. Український Народний Союз	$19.6	$23.8
2. Український Робітничий Союз	6.4	7.4
3. С.У.К. Провидіння	3.1	4.0
4. Українська Народна Поміч	1.6	1.8
разом	$30.7	$37.0
Б. Щадниці:		
1. Тризуб — Шикаґо	$ 7.2	$27.6
2. Парма — Клівленд	1.9	3.8
3. Тризуб — Нюарк	10.0	18.1
4. Українська Щадниця — Филаделфія	1.5	2.1
разом	$20.6	$52.2
В. Кредитівки:		
1. Шикаґо	$0.93	$2.5
2. Дітройт	0.89	2.0
3. Ню Йорк	0.52	1.5
4. Филаделфія	0.49	0.95
5. Клівленд	0.02	0.6
6. Інші	0.23	2.22
разом	$30.60	$8.77.

Кредитівки виявляють найсильнішу динаміку, вони зросли на 193 %, за ними йдуть щадниці зі 153 % зростом, союзи виказують, зрештою зрозуміло, повільний зріст на 23 %. Перед чотирьома роками найсильнішим сектором у нас були братні союзи. Сьогодні фінансово на перше місце висунулися щадниці, які зосереджують у собі $52 мільйонів майна, між ними слід відмітити Шикаґовський Тризуб, що за чотири роки зріс майже на 400 %, з $7 до $28 мільйонів.

Характеристика

Найстаршим сектором є обезпеченові союзи. Їхнім завданням є обезпечення життя. Вони одержують премії від своїх членів і інвестують їх у вартостевих паперах і гіпотечних позичках (морґеджі). Багато наших церков і народних домів користало й користає з цих позичок.

Наймолодшим сектором є кредитівки. Сьогодні їх усіх нараховуємо 14 і це число в майбутньому повинно ще зрости. Кредитівки постали після другої світової війни й є твором нової іміграції. Вони приймають ощадностеві вкладки й інвестують їх у короткореченцеві, передусім персональні позички зі заставом або й без нього. Вони також дають часом гіпотечні позички, але це не є їхнім головним завданням.

І союзи як і кредитівки мають свій засяг діяльности, ограничений тільки до української громади. Цього вимагає закон для того рода установ. Одночасно вони пов'язують свою бизнесову діяльність дуже тісно з громадською. Це їм тим легше робити, що всі вони є побудовані на кооперативних засадах.

Третій сектор — щадниці займає посереднє місце, якщо йде про вік; деякі постали перед першою світовою війною, а деякі вже після неї. Насправді вони почали рости, коли настала коньюнктура для „Сейвінґс енд лонс", себто по другій світовій війні. Вони приймають ощадностеві вкладки й інвестують їх у гіпотечні позички, переважно на мешканеві доми. Це спеціялісти фінансування домів. У відміну до інших секторів вони сьогодні не ограничуються до української громади, але обслуговують льокальний ринок без огляду на національність.

Три з наших щадниць є побудовані на кооперативних засадах, які кожного вкладчика й боржника роблять членом і співвласником.

Цікавим є відмітити, що між усіми нашими фінансовими установами є тільки одна акційна спілка, а саме Українська Щадниця в Клівленді, Ди Парма Сейвінґс Ко., якої основний акційний капітал у сумі несповна $200,000.00 являється інвестицією 300 акціонерів.

Факт, що закон не звужує діяльности щадниці до української громади, відкриває перед щадницями великі перспективи росту в майбутньому.

Спільність праці

Головною темою конференції було дуже конкретне питання „чим ми собі можемо взаємно допомагати".

Обговорення цієї теми проведено способом дискусійного форуму. Представник кожної установи мав десять хвилин для з'ясування свого становища в цій справі. Доповненням була пізніше загальна дискусія, в якій брали участь також і гості.

Годі в цій статті передати всі думки, пропозиції й суґестії, висловлені в дискусії, що тривали більше як шість годин. Вони будуть опрацьовані в синтетичних підсумках, одну копію яких одержить кожна українська установа. Тут можемо ствердити тільки, що була висловлена ціла низка дуже цікавих думок щодо співпраці між фінансовими установами.

Згадаємо ті чотири справи, в яких існувала повна однозгідність:

Поперше: Усунути всі явища нездорової конкуренції між українськими фінансовими установами; по можности уникати конкуренції, а якщо це неможливе, то нехай це буде конкуренція джентлмена;

Подруге: Постійно скріплювати атмосферу бизнесової доброзичливости між українськими фінансовими установами і затіснювати співпрацю, зокрема на місцях;

Потретє: Кожна українська фінансова установа повинна вибиватися своєю солідністю та взагалі якістю; щоб поняття української фінансової установи було синонімом установи першоякісної в усіх відношеннях.

Вкінці: Звернути увагу української громади на свої фінансові установи.

Січневе Свято в Йонґставні, Огайо

Йонґставнська громада відзначила річницю Державного Свята в неділю 22-го січня. Свято влаштував місцевий Відділ УККА у формі бенкету, пов'язаного з мистецькою програмою, в однім із передових готелів міста.

Напочатку п. Стенлі Юрчишин заспівав американський гимн з фортепіяновим супроводом пані Альфреди Ромбль, а голова місцевого Відділу, адв. Михайло Юрчишин, виголосив вступне слово. Далі слідувало відчитання проклямації, якою день 22-го січня 1961 був проголошений в Йонґставні Українським Днем. В заступстві неприсутнього в Йонґставні мейора міста п. Ф. Р. Френка передав цю проклямацію адвокат Михайло Косач, а відчитав її адвокат М. Юрчишин.

Це Свято було сполучене з згадкою про 20-ліття Українського Конґресового Комітету Америки, і відповідну промову виголосив з темпераментом гість з Ню Йорку, адв. Михайло Пізнак, який передав привіт і ґратуляції від Централі УККА. З привітами, згл. з коротким словом виступали: суддя Апеляційного Суду п. І. Л. Донагю, суддя Обласного Суду п. Рікерт, мейор сусіднього містечка Стродерс, Огайо, п. Г. Л. Мілліґен та адв. Михайло Косач. Пан Михайло Ярош представив відпоручників поневолених націй а п. М. Юрчишин представив заступників організацій та українських професіоналістів.

Всеч. о. Сильвестер Гладкий з Воррену, Огайо, згадав про померлого недавно Митрополита Константина Богачевського, а присутні вшанували його пам'ять молитвою, яку провів о. Гладкий.

Мистецька програма вечора стояла на високім рівні і зробила помітне враження на численних українських та неукраїнських гостей.

Мандолінова група юних сумівок під проводом панни Марійки Чепак заспівала під власний акомпаніямент три пісні: „Ой у полі дві тополі", „Ой у полі криниченька" та „Ніч така місячна" із супровідним сольом юної сумівки Лесі Гнатів.

Родина Штинів, це п-во Микола і Катруся Штині і їхні дочки Оксана, Орися і Маруся виконали М. Фоменка „Привіт Батьківщині", а Орися і Маруся заспівали дуетом „Веснівку" з фортепіяновим супроводом сестри Оксани.

Пані Альфреда Ромбль (з дому Мушинська) заграла фортепіянове сольо а також акомпаніювала панні Ярославі Ярош, яка грала на скрипці „Марш" Садовського та „Думку" Гайворонського.

Пан С. Сивулич зі Шерон, Па., затанцював сольовий український народний танок.

Під час бенкету роздав адв. М. Пізнак 46 почесних грамот Українського Конґресового Комітету Америки тим організаціям і громадянам Йонґставну, які зложили дотепер на Народний Фонд по $100 або більше.

В зв'язку з 20-літньою річницею УККА д-р Роман Стахура згадав в кінцевім слові також і про місцевий Відділ УККА, який був заснований десять літ тому для піддержки діяльности Централі. Крім розданих 46 почесних грамот складали через наш Відділ свій національний даток також численні громадяни з-поза Йонґставну, які певно одержать свої грамоти прямо на свої адреси. Також численні члени нашого Відділу не є вже далеко від суми 100 долярів, зложеної на Народний фонд і можна сподіватися, що вони цю суму вже скоро осягнуть.

Це поважне і дуже вдале Свято закінчено загальним співом українського національного гимну.

Про це Свято була довша замітка в місцевім часописі „Йонґставн Віндікейтор" з 23 січня ц. р., в якій були також цитовані деякі місця з промови адв. М. Пізнака.

Спільна кутя

Місцевий Осередок СУМА ім. полк. Є. Коновальця влаштував в суботу 21-го січня Спільну Кутю при численній участі членства і місцевих та позамісцевих гостей. Свято відкрив д-р Роман Стахура привітанням присутніх, зокрема о. Монс. Л. Адамяка, пароха української католицької церкви Пресв. Тройці, о. І. Малащука та представників українських організацій і братніх Осередків СУМА. Д-р Стахура сказав, що нинішній вечір є святом миру і любови всієї великої української родини і просив присутніх згадати при цій нагоді всіх тих, кого ми залишили там далеко у себе дома. Окремо згадав д-р Стахура про велику втрату, яку потерпіла українська католицька Церква в ЗДА внаслідок смерти Високопреосв. Митрополита Константина Богачевського, а присутні вшанували його світлу пам'ять вставанням з-місць та двохвилинною мовчанкою. По цім о. Монс. Л. Адамяк провів молитву і поблагословив трапезу, і присутні, поділившися просфорою, засіли до традиційних страв, які приготовила Жіноча Секція Осередку СУМА. В часі вечері виголосив привіт голова Осередку СУМА в Акрон, Огайо, п. Яцечко. По вечері відбулася різдвяна програма, під час якої мішаний хор Осередку СУМА заспівав, а мандолінова оркестра заграла, під диригентурою мгр Мирона Жмуркевича, кілька коляд і щедрівок. Аматорський ґурток Юного СУМА відограв при співучасті дитячого хору, різдвяну картину Р. Завадовича „Бог у яслах". У виставі брали участь: юна сумівка Люба Грицак та юні сумівці: М. Куцолаба, С. Терлецький, В. Гаврилко, В. Гевко, Я. Гуменюк, Я. Рудяк, Б. Болотенний та Г. Коваль. Відповідне до хвилі слово виголосив голова місцевого Осередку СУМА п. Микола Чепак.

По цій програмі була ще забава з танцями.

д-р Роман Стахура

ЧОМУ — БУДИНОК?

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ченка, Літературно-мистецького Клюбу, Народний Дім. Усе це надзвичайно важливі позиції, і кожна з них має власні, незаступні функції. Не для конкуренції з ними, а для доповнення їхньої праці Академія Наук потребує свого будинку.

Близькість закуповуваного тепер будинку до Колюмбійського університету, інтелектуального центру Ню Йорку, міста, що справедливо претендує на те, щоб називатися столицею світу, дозволить ще більше закріпити й розгорнути контакти Академії з чільними американськими університетами. В новому приміщенні поступово можна буде розгорнути виставки, що зможуть привабити професорів і студентів Колюмбії і тих науковців з інших осередків, що бувають у Колюмбії. Є плян створити в новому будинку Академії центр для приїжджих науковців українського роду. Можна буде почати думати про центральну українську наукову книгозбірню.

Фінансові ресурси української еміґрації обмежені, і не варт починати таких заходів, що зв'язані з витратою грошей, але не конечні з національного погляду. Перед тим, як зважитися на купівлю нового будинку, провід Академії поважно замислився над цією проблемою. Проте, виявилося, що є повна рація придбати будинок — з погляду самої Академії, з погляду інтересів української визвольної справи.

Нелегко було здобути першість серед покупців нового будинку Академії. Було їх кілька. Найсильнішим після Академії було російське серафимське товариство. Якщо ми не спроможемося своєчасно заплатити за будинок, він автоматично перейде до другого кандидата. Важлива потенційна українська культурна позиція буде втрачена.

Щоб заплатити за будинок, треба, щоб 500 осіб внесли по 100 долярів. Нема сумніву, що таких 500 осіб — і напевне більше — серед української еміґрації є. Ще до проголошення заклику з'явилися особи, що зголосили свої пожертви. Інші прислали добровільно більші суми в формі безвідсоткової позики. Але мова йде не тільки про пожертви й позики, — мова йде про те, що коли ми хочемо будинку не втратити, ці пожертви й позики повинні надійти швидко. Це вирішує справу. Зокрема це стосується до тих, хто міг би і хотів би дати Академії безвідсоткову позику. А це може зробити кожний, хто має гроші в банку, де збирає їх на певне призначення. Адже він може поставити такий термін повернення грошей, що припадатиме на той день, на коли він і так плянує зібрати потрібну суму. Це не перешкодить, отже, його плянам, а дасть дуже важливу неґайну підтримку чільній нашій науковій інституції.

Від розміру й швидкости допомоги залежить, чи Академія придбає будинок для добра української науки.

Нашим гаслом повинно бути — Вільній Українській Академії Наук у столиці світу Ню Йорку гідне її імени й завдань приміщення.

Пожертви (Tax Exempt) слати до: The Ukrainian Academy, 11½ West 26th Street, New York 10, N.Y.

ПОДЯКА

Многим, многим нашим Друзям — Організаціям, Приятелям, Знайомим, які зложили нам повні сердечного тепла побажання у двадцятьп'ятліття нашого подружнього життя, складаємо щиру, глибоку ПОДЯКУ.

Особливо зворушуючим був для нас привіт від Організацій СУМА і ООЧСУ та наших найближчих *ДРУЗІВ в Нюарку.*

Зокрема складаємо Їм подяку за цінну пам'ятку — дарунок.

ІВАННА і ЮРІЙ КОНОНІВ

Свято Державности в Гартфорді, Конн.

Заходом філії УКК 22-го січня Гартфорд достойно відсвяткував історичні Акти Проголошення Державної Самостійности і Соборности Української Народної Республіки.

Вперше на ратуші міста замаяв синьо-жовтий прапор. Святочну Академію відкрив голова філії п. Іван Кукіль. По відспіванні американського гимну, в офіційній частині п. Я. Гук відчитав проклямацію Українського Дня, проголошену мейором міста, представив мейора Де Люкко, який в гарній промові згадав про змагання українського народу до волі та про загрозу московського большевизму для цілого світу.

Голова Відділу Комітету Поневолених Народів в Гартфорді п. С. Бойчук впровадив на сцену представників Литви, Естонії, Мадярщини і Польщі, які виголосили короткі привіти. Письменні привіти наспіли від лотишів і білорусів.

Святочну промову в українській мові виголосив п. Е. Гомотюк. В мистецькій частині виступили відомий наш скрипаль п. Богдан Марків і оперовий тенор п. Юрій Ковінько. Фортепіяновий провід проф. Юрія Цибрівського. Виступила також вже добре зіграна струнна оркестра Ю. СУМА під керівництвом Феціловича. Публіка щиро оплескувала всі точки програми. Академію, в якій взяло участь 200 громадян, закінчено відспіванням українського національного гимну.

Нова управа філії УКК зі спеціяльною увагою приготовляє Шевченківські Роковини на день 12 березня. Гартфордський Національний хор підготовляє новий репертуар. Місцеві організації приготовляють різні точки програми. Запрошено вже на промовця ред. Богдана Кравцева. Докладна програма буде оголошена своєчасно.

Г.

Канада продає Китаєві мільйон тонн зерна

Оттава, Канада. — Міністер рільництва Алвін Гемілтон повідомив, що Канада підписала контракт із комуністичним Китаєм про продаж за готівку 750,000 тонн пшениці і 250,000 тонн ячменю. Минулого тижня Канада продала СССР 200,000 тонн пшениці, і закінчуються переговори про продаж зерна Чехо-Словаваччині. В 1958 році Канада продала комуністичному Китаєві 4.5 мільйона тонн зерна. Китай в січні ц.р. купив один мільйони тонн пшениці від Австралії. Але торговельний департамент Гонґ Конґа повідомив, що хоч Китай купує зерно за кордоном, то він одночасно продає велику кількість зерна Гонґ Конґові. Минулого року комуністичний Китай продав Гонґ Конґові 70,500 тонн рижу і 6.600 тонн м'яса.

35-літній ювілей Тва „Союз Українок Америки" в Нюарку, Н. Дж.

В цілій Америці відзначують цього року 35-літній ювілей заснування „Союзу Українок Америки". 35 літ, це вже великий етап у діяльності організації. Коли ж до того не являється він порожньою картою, але записаний не одним осягом, тоді члени організації бажають відзначити його торжественно.

Дня 4-го грудня 1960 р. відбулося таке свято в Нюарку, Н. Дж., заходом Окружної Ради „С. У. А.", в склад якої входять відділи: Елизабет, Нюбронсвік, Пасейк, Перт Амбой, і новопосталий відділ у Випані. О год. 1 вполудне відправлено Службу Божу в греко-кат. церкві з Панахидою за померлих членок СУА. О 4-ій год. по пол. відбувся концерт. Започаткувала його п. Зеня Воробець співом американського гимну. З черги з'єднані хори 28-го і 70-го відділів „СУА" відспівали гимн „Союзу Українок". Голова Окружної Ради Нюарку п. Олена Гординська відкрила свято, після чого однохвилинною мовчанкою і постанням з місць вшанували присутні пам'ять померлих членок СУА. Хор 28 і 70-го відділів під диригентурою п. Оксани Согор - Тарнавської виконав пісню „Привіт Батьківщині" на слова і музику Гр. Китастого. П. Ольга Муссаковська прочитала вичерпний реферат „35-ліття праці СУА".

Нова зірка на нашому мистецькому небосклоні п. А. Ґавдяк чарувала публіку своїм кришталево чистим, чудовим сопрано, співаючи пісні „Русалка" Дворжака, „Зелені гори" — слова Л. Українки, муз. Балтаровича і Л. Лепкого - Ярославенка „Колись дівчино мила". Зі зрозумінням деклямувала молоденька Таня Равш „Скрізь плач і сльози" — Л. Українки. В мистецькій частині брали участь і наші діти. Дев'ятьлітня Л. Оринняк проспівала гарно і відважно дві народні пісні „Калина" і „Соловейко". Публіка горяче оплескувала маленьку артистку. Мистецьким був народний танок „Гречаники", виконаний нашою молоденькою балериною п. Нусею Сташинською, яку наша публіка знає з неодної вже імпрези і все радо бачить на сцені. Дві відомі наші артистки п. І. Кононів та В. Калин виконали піснюрецитацію „Рушничок", чим до сліз зворушили слухачів. Другою їх точкою були „Веселі пісоньки зі Львова". Треба зазначити, що обі пані відмовилися від гонорару за свій виступ, жертвуючи його на „фонд „500". Ще раз виступив хор 28-го відділу з лемківською народною піснею „Буд здрава землице" і піснею „Про рідний Львів" слова Р. Братуня, муз. Козака.

На сцену вийшла голова Централі СУА п. Ол. Лотоцька в асисті голов шістьох відділів — п. М. Процак (Елизабет), п. А. Настюк (Нюарк), п. Микитки (Нюбронсвік), п. Химинець (Пасейк), О. Грицай (Перт Амбой) і п. Блюй (Випані). П. Ол. Лотоцька, як довголітня співробітниця Централі СУА, а згодом голова, розповіла багато цікавих фактів з історії СУА, показала нам наче канву, на якій мережалося життя СУА від самих початків його існування. Піонеркам того ж руху українок в Америці, які працюють в нашій організації понад 25 літ, роздала п. голова спеціяльні золоті пам'яткові відзнаки. Зворушливий був вид дефіляди цілого ряду жінок (11 з Елизабету, 5 з Нюарку, 1 з Нюбросвік) тепер вже сиволосих, які від молодих літ трудилися для нашої справи. Усім їм присутні заспівали „Многая Літа". Кромі того, відділи Нюарку і Елизабету одержали від Централі СУА почесні грамоти.

Відтак слідував бенкет, старанно приладжений пп. О. Гординською, А. Хомовою, О. Муссаковською, при допомозі інших членок СУА. В часі бенкету делеґати українських організацій, запрошені на те свято, виголошували привіти. Було теж кілька писемних привітів, між інш., від мейора міста Елизабет. Під час бенкету виступила танцювальна група з Перт Амбой під проводом А. Стечак і К. Галушки з народними танцями. Притягання наших дітей і молоді до таких імпрез є явищем позитивним. Діти в першу чергу цікавляться, яке це свято, а також вчаться відчувати красу своїх рідних пісень і танків і колись вмітимуть оцінити вартість свого при порівнянні з чужим. Наші молоденькі пластунки помагали обслуговувати гостей.

Свято вшанували своєю присутністю голова нашої Централі п. Ол. Лотоцька, ректор Вільного Університету в Мюнхені д-р І. Мірчук, а як делеґати від українських установ в Нюарку — проф. д-р Андрушків від НТШ, д-р О. Утриско від Українських Комбатантів, д-р В. Бемко від Т-ва Самопоміч, п. М. Сташинська від „Марійської Дружини", п. Кононів від ООЧСУ, д-р А. Гординський від Провидіння, п. Т. Вислоцький від Робітничого Союзу, п. Т. Каськів від щадничої каси „Трайдент", о. І. Бала від грек.-кат. парохії, п. Різник від округи Ню Йорк і Ганна Дмитерко - Ратичева, б. старшина УСС. Свято було вдале, настрій симпатичний і піднесений. Щира подяка належиться п. Т. Богданській, яка обняла акомпаніямент хору і солістки, як теж нашій солістці п. Гавдяк. Обі артистки вклали свій пайок праці безінтересовно. По молитві, яку провів о. І. Бала, і відспіванні національного гимну учасники розходилися справді вдоволені з вірою і надією на дальший гарний розвиток нашої жіночої організації.

Олена Бемко

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ЗАКЛИК

до українських кооператорів в ЗДА і в Канаді

З 1 на 2 листопада 1961 р. помер відомий діяч українського кооперативного руху на ЗУЗ — Микола Капуста.

Провідний кооператор в Сарселі у Франції, осередку українського наукового життя в Европі. Його вдячні товариші праці з Наукового Т-ва ім. Шевченка рішили поставити на його могилі пам'ятник. Для того вони вже створили зав'язок фонду на ту шляхетну ціль із своїх скромних заробітків і звернулися до нас, кооператорів, з проханням, щоб ми допомогли їм вшанувати померлого.

Прийнявши з вдячністю ініціятиву науковців, ми ось цим звертаємося до всіх, хто брав участь у житті кооперації, сплатити бодай частину довгу вдячности і пошани супроти людини, яка так видатно причинилася до блискучих успіхів нашої кооперації на ЗУЗ. Микола Капуста, як директор РСУК, був посереднім, або безпосереднім зверхником нас усіх.

Тож тепер, коли він відійшов у вічність, наш перший обов'язок подбати про впорядкування його могили. Над директором Централі Української Кооперації на ЗУЗ — має стояти гідний пам'ятник.

Закликаємо кооператорів в ЗДА і в Канаді перевести між собою збірку на ту ціль. Ініціятори збірок повинні бути наші кооперативи і провідні кооператори.

Зібрані гроші просимо пересилати на адресу ТУК-у в Ню Йорку:

Ukrainian Economic
Advisory Ass'n., Inc.
TUK
98 Second Ave., New York 3, N. Y.

Загальні Збори Відділу УКК в Сан Франсіско

Чергові загальні збори Відділу УКК, 11-ті з ряду, відбулися 10 грудня в приміщенні української католицької церкви, при участі 31-го члена. Збори відкрив голова Відділу п. В. Оренчук. Вибрано президію в особах мец. М. Чабана, Ю. Каменецького та інж. Лиска і прийнято хід нарад.

Протокол попередніх загальних зборів прочитав писар Я. Блищак, який прийнято без змін. Голова Відділу ствердив, що завданням Відділу УКК було не тільки репрезентувати українські справи назовні, але, що важливіше, об'єднати в рямцях УКК всі культ.-освітні організації та всіх українців без різниці їх територіяльного походження, політичних переконань та віроісповідань. Голова із прикрістю ствердив, що потребу об'єднання відчувають тільки одиниці, присутні на зборах, а не загал. Другою пекучою справою для Відділу УКК була справа доростаючої молоді. Дітей є доволі, є і вчителі і приміщення, а правильних курсів Українознавства не вдалося зорганізувати через брак зрозуміння у батьків.

Особливу увагу звернув провід Відділу на зібрання Народного Фонду для Централі УКК. Інж. А. Лиско взяв цей обов'язок на себе і старався зібрати, якнайбільше.

Велику поміч Відділові дав парох о. А. Микита, який безплатно відступав приміщення парохії на потреби Відділу та Союз Українок з її головою п. Кацуляк, який тісно співпрацював з нами.

Обширний звіт про діяльність Відділу за 1960 рік подав писар Я. Блищак. В 1960 році відбулися такі національні свята: свято Української Державности 22-го січня, День Т. Шевченка, свято Героїв і Листопадові Роковини. Національні свята, — хоч програма була скромна, — все стягали поважне число громадян і молоді.

Для заінтересування громади українськими справами Відділ організував дискусійні вечори з рефератами на такі теми: „Українська проблема в міжнародному аспекті", — п. Гришко; на ту саму тему говорив п. Б. Морозівський; про українців в Америці говорив п. В. Оренчук.

Із імпрез на увагу заслуговує ювілей 10-ліття Відділу і 20-ліття УКК 23 жовтня, який пройшов з успіхом при участі понад 100 осіб, та зустріч громадянства і проводу із представником Централі п. Душником в днях 16 і 17 липня 1960.

Канцелярія одержала 72 письма та вислала 1542, втім листи до конгресменів і сенаторів в справі підтримки резолюції про будову пам'ятника і випуску поштового значка Т. Шевченка з приводу 100-ліття смерти.

На Фонд Будови Народного Дому зібрано досі $970.59. На Народний Фонд УКК зібрано за 11 років загальну суму $3.333. З того на 1960 рік припадає $210.

Провід подбав про надання в дні 25 грудня м. р. українських колядок на радіопередачі в Сан Хозе, як також про проголошення Українського Дня в дні 22-го січня 1961 та вивішення українського прапору на Ситі Гол в Сан Франсіско. Провід Відділу відбув 8 засідань, 3 сходини із членами і громадянством та 3 наради із представниками українських організацій на терені С. Франсіско.

По дискусії над звітами та уділенні абсолюторії вибрано новий провід в такому складі: п. В. Оренчук — голова, Я. Блищак і Ігор Пахоляк — секретарі, п-ні В. Кацуляк — скарбник, О. Гато — культ.-освіт. реф., Глинський та Іськів — господ. та імпрез. референти. До членів проводу ввійшли представники від таких установ: української католицької парохії — М. Бачинський; української православної церкви — п. Паньків: від Союзу Українок — п-ні Петренко; від УНСоюзу — п. Ю. Гато; від Т-ва сприяння Нац. Раді — п. В. Панасенко. На членів Контрольної Комісії вибрано: мец. Чабана, проф. Ю. Каменецького та інж. Л. Курилка.

По виборах присвячено увагу напрямним праці на 1961 рік. Особливий натиск, крім національних свят, покласти на організації Курсів Українознавства, на відкриття української прилюдної бібліотеки в домівці Відділу, на розбудову Фонду купна Народного Дому, на активізацію УНФонду та фонду будови пам'ятника Т. Шевченкові, на поліпшення статтей про українську справу в американській пресі, а особливі зусилля на об'єднання всіх українців до праці в Відділі.

Ю. К.

Москва знову протестує проти військових баз в Італії

Москва. — Совєтський уряд зголосив новий протест в Італії проти признання вишкільних баз на терені італійської Сардинії для Західньої Німеччини. Совєтський амбасадор Семьон Козирйов залвив італійському прем'єрові Антоніо Сені, що признання такої бази Західній Німеччині є доказом на підтримування „німецьких реваншистів" і що тому це „дуже небезпечний крок збоку Італії". Західньо-німецькі чинники відразу назвали той новий шантажевий виступ Совєтів за поновлену спробу вбити клина між державами спільного західнього пакту НАТО. Військову базу на Сардинії здвигнено спільними зусиллями італійських, канадійських і західньо - німецьких військових чинників. Большевиків найбільше хвилює факт, що на тій базі дозволено Західній Німеччині вишколювати своїх вояків також у вистрелюванні ракет. Західня Німеччина не має власної ракетної зброї. Сьома американська армія в Західній Німеччині вивінована в ракети на близьку і середню віддаль типу „Чесний Іван" (Анест Джан).

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

СОЮЗОВЦІ! Ваш Відділ Українського Народного Союзу це Ваша родина, Ваша вужча громада, Ваша установа! Місячні чи річні, як і кожні інші збори Вашого Відділу вирішують важливі справи, що відносяться до Вас особисто, до Вашої родини і Вашої спільноти. Тому, Ваша участь у цих зборах мусить бути обов'язкова, бо вона є у Вашому найкращому інтересі! То ж приходіть усі на збори свого Відділу та спільно, всією громадою, подбайте про спільну кращу долю. На місячні збори обов'язково приносіть свої вкладки і вкладкові книжечки, вирівнюйте всі свої організаційні зобов'язання та вимагайте цього від інших. На річних зборах подбайте, щоб Ваш Відділ мав найкращу Управу і самі не відмовляйтесь від обов'язків урядовця, якщо Вам такі обов'язки повірять члени. На збори приходіть точно! В Українському Народному Союзі наша будучність!

У найближчому часі відбудуться збори:

ЧЕТВЕР, 9-го ЛЮТОГО 1961:

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Річні Збори 171 Відд. ім. Л. Українки в год. 8:00 веч., в приміщенні УНДому, при Фліт вул. — С. Расн, секр.

П'ЯТНИЦЯ, 10-го ЛЮТОГО 1961:

НЮАРК, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 371, в год. 8:00 веч., в Січовій залі. — На Річних Загальних Зборах Т-ва обрано Управу Відділу на 1961 р. в такому складі: мґр. І. Оверко, предс.; П. Заболоцький, кас.; Ю. Баранок, секр. Контрольна Комісія: М. Іванюк, Н. Кобилянський, Т. Басюк.

БАЙОН, Н. Дж. — Місячні Збори Б-ва св. Арх. Михаїла, Відд. 213, в год. 7:00 веч., в УНДомі, при 37 E. 23rd St. — На Річних Заг. Зборах дня 10-го січня ц. р. обрано нову Управу на 1961 рік: В. Салій, гол.; Г. Антош, заст. голови; А. Басараб, фін і рек. секретар; Л. Гавазин, заст. Д. Лаба, касир. Контр. Комісія: С. Липа, Н. Ошуст.

БРУКЛИН, Н Й. — Важні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 325, в год. 8:00 веч., в УНДомі, під ч. 216 Grand St. — А. Цюпа, секр.

СУБОТА, 11-го ЛЮТОГО 1961:

ОЗОН ПАРК, Н. Й. — Місячні Збори Т-ва „Вільна Україна", Відд. 200, в залі, де звичайно. — Управу на 1961 рік перевибрано ту саму. — В. Балук, предс.; Г. Васло, кас.; В. Ворґуль, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори Б-ва св. Володимира, Відд. 130, в год. 8:00 веч., в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів, при 33 Іст 7-ма вул. — І. Малець, секр.

ДЕНВЕР, Кольорадо — Річні Загальні Збори Т-ва ім. Л. Українки, Від. 226, в год. 5:00 по пол., в залі First Federal Savings, при 3460 W. 38th Ave. М. Кальба, секр.

НЮАРК, Н. Дж. — Надзвичайні Збори Т-ва ім. М. Грушевського, Відд. 219, в год. 7:00 веч., в приміщенні при 675 Савт 19 вул. — Збори скликані у зв'язку із смертю секретаря Відділу М. Юрова в дні 20-го січня ц. р. Неприявні члени підлягають карі дол. 2.00, а урядники — дол. 5.00. — А. Мейбо, кас.; В. Ткач, предс.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори Відд. 204, в год. 7:00 веч., в залі Нар. Дому, при 140 Друга Еве., число залі 25. — В. Гасій, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, Па. — Заповіджені Збори Т-ва „Мир", Від. 324, на день 11-го лютого **НЕ ВІДБУДУТЬСЯ**, з причини операції секр Відділу Струка і хвороби предсідника. Дата Зборів буде своєчасно подана. —Контрольна Комісія.

НЕДІЛЯ, 12-го ЛЮТОГО 1961:

ТОРОНТО, Онт., Канада. — Річні Загальні Збори, Відд. 432, в спортовій великій залі УНО, при 297 Каледж вул., в год. 3:30 по пол. — В. Зорич, секр.

Український Народний Союз „Свобода" це твердиня українців у вільному світі, які мають за собою 65-літню історію (?) та культурних здобутків нашої іміграції

Вступайте в члени УНСоюзу!

● **Расшвар Даял**, шеф місії ОН в Конґо, заборонив тамошньому американському консулеві покористуватись літаком місії ОН в дорозі до опанованих люмумбівцями провінцій, щоб відтіль евакувати загрожених американців. Америка перевезла своїми літаками взагалі все міжнародне військо до ОН і зорганізувала для тамошньої місії ОН летунство. Расшвар Даял здобув собі своїм урядуванням в Конґо сумну славу прихильника Люмумби.

● **Марокко**, яке в останніх місяцях щораз більш відхиляється в сторону комуністичного бльоку, повідомило Об'єднані Нації, що воно відкликає з Конґа своїх 3,000 вояків та що, почавши від 31-го січня ц. р., це військо не виконуватиме наказів ОН, які будуть суперечити з „сумлінням" марокканських вояків. Марокко підтримує претенсії Люмумби.

ТАРЗАН, ч. 4598. „С. Е. Померой".

Тарзан віз своїх компаньйонів через мале сільце над рікою Кулі, де він сподівався дістатися з ними до узбережжя.

Вони дійшли до стації, де мусіли виминати численні клунки караванної експедиції...

Джім прочитав з неохотою „С. Е. Померой", Есквайр. — Якийсь товстий турист хоче заповнити свою кімнату трофеями, — (подумав собі).

● РОЗШУКИ ●

ІВАН ПАТРОНИК (Сяник)
відізветься.
Антін ХРУЩ
Lahr, Eisweiherweg 4
Südbaden, West Germany

Посмертні згадки

Мирон ДАНЬКО, — довголітній член і бувший касир Б-ва св. Арх. Михаїла, Відд. 213 УНСоюзу в Байоні, Н. Дж., помер, по короткій недузі у лікарні в дні 22-го січня 1961 року. Покійний народ. 1898 р. в селі Волче, пов. Турка, Зах. Україна. До УНСоюзу вступив 1924 р. Покійний був щирим українцем, брав активну й живу участь в громадському житті, не жаліючи датків на народні цілі. Утрату свого сина, що помер 1954 р. Покійний дуже болючо переживав. Полишив у смутку дружину Теклю, сина Олександра, невістку Гелену і внука Василя, які є членами УНСоюзу. Похорон відбувся 25-го січня 1961 р., з пох. заведення, при участі Родини, Знайомих та Членів Б-ва, до Прав. Церкви св. Софії, при 22-ій вул., де о. Земляченько відправив Сл. Божу. Покійного поховано на цвинтарі Ню Йорк Бей, Н. Дж. — Вічна Йому Пам'ять!
А. Басараб, секр.

Юлія ВОЛОСЕЦЬКА — довголітня членка Т-ва „Згода", Відд. 358 УНСоюзу в Клівленді, Огайо, померла дня 11 листопада 1960 р. Покійна походила з села Гущанкі, пов. Збараж, Зах. Україна. Полишила у смутку доньку Марію і одну внуку. Похорон відбувся 15-го листопада 1960 р., з Укр. Прав. Церкви св. Володимира, при Вест 11-та вул., з участю Родини, та Членів Товариства. Покійну поховано на цвинтарі Бруклін Гайтс. — Вічна Їй Пам'ять.
Управа Т-ва.

Марія ЯРОШ, — довголітня членка Т-ва „Згода", Відд. 358 УНСоюзу в Клівленді, Огайо, померла в дні 11-го грудня 1960 р. Покійна походила з села Мазорівка, пов. Скалат, Зах. Україна. Покійна полишила у смутку сина Романа, доньку Елсі та 2-ох внуків. Похорон відбувся 14 грудня, з Укр. Прав. Церкви св. Володимира, при Вест 11 вул., з участю Родини та Членів Т-ва, на цвинтар Бруклін Гайтс. — Вічна Їй Пам'ять!
Управа Т-ва.